

UKEOVERSIKT.

Fra øst som fra vest bryter nå de siste store høststormer inn over Hitlers 11 år gamle tusenårsrike, som tydelig ikke lenger har krefter til å avvende kat. strofen. På alle fronter er tyskerne stillet overfor en helt knusende overmakt, tallmessig og materielt, og deres egne resurser både i mannskaper, våpen, mat og råstoffer skrumper inn dag for dag i stadig økende tempo.

Den taktisk glimrende gjennomførte britiske lynoffensiv i Holland, med innsats av de største flybårne styrker som hittil har vært satt inn i en enkelt operasjon, viser ganske klart de tyske styrkers underlegenhet. Praktisk talt uten å gjenøres av Luftwaffe kunne denne vældige luftlandning gjennomføres, og de tyske frontstyrker ble satt fullstendig ut av spill; på 5 timer rykket panserstyrkene 50 km fram og har nå passert Rhinen i Nijmegen-Arnheim-avsnittet, slik at flanketruslen mot Siegfriedlinjens nordlige forlengelse og det vitale industriområde i Ruhr er overhengende.

Ikke mindre oppsiktsvekkende er utviklingen ved Aachen, hvor amerikanerne på mindre enn en uke brøt gjennom noen av Siegfriedlinjens sterkeste hovedverker og nå bare står 35 km fra Köln. Ser man denne operasjon i samband med briternes bevegelser i Nijmegen-Arnheim-avsnittet, får man det inntrykk at en veldig knipetang-operasjon mot Ruhr er under utvikling. Ennå er ikke gjennombruddet mot Köln lykkes helt ut, og briterne har bl.a. den ganske sterke festning Mesel å forsvare på sin kant, men kan denne omfattende operasjon gjennomføres, slik at Rhinlinjen forsvares og Ruhr faller, er vi et langt - kanskje et avgjørende - skritt nærmere krigens slutt. Noen mulighet for å overføre tyske reserver fra sørligere frontavsnitt til den nordlige sektor foreligger neppe heller, for langs hele grensen mellom Aachen og Trier er amerikanerne rykket inn på tysk område og over et voldsomt offensivt trykk, og i Alsace-Lorraine har Pattons' arme nå definitivt forsert Moselle-linjen og rykker mot Saarbrücken, Strasbourg og Belfort.

Som man kunne vente er vestmaktenes generalangrep blitt samordnet med en russisk storeffensiv fra øst, som hittil har brakt store resultater i Baltikum. Korridoren mellom de nordlige og sørlige tyskerstyrker er ytterligere innsnevret ved at russerne er tregt fram til Rigas utkanter og har erobret det viktige jernbaneknutepunkt Valga på grensen mellom Estland og Latvia, slik at Tallinn-Riga-banen er avskåret. Også lenger sør, i Varsjava-avsnittet, i Sandomierz-bruhodet og ved grensen til Slovakia er det russiske trykk

øket; i sistnevnte avsnitt har den røde arme nå fått kontakt med de tsjekkosllovakiske partisaner som holder en vesentlig del av Slovakia. De tyske tropper i Hellas er under full retrett opp gjennom Vardar-dalen for å søke å slå seg hjem over ruten Skoplje-Nisj-Beograd, men blir utsatt for angrep både i fronten og flankene av russiske, bulgarske og jugoslaviske styrker, mens greske friskarere opererer i deres rygg. Det er høyst problematisk om den tyske Balkan-arme noen gang vil nå fram til Ungarn; her som i Baltikum truer den hitlerske prestisje-strategi igjen med å tilføye den tyske hær nederlag av Stalingrad-dimensjoner.

Det mest oppsiktsvekkende ledd i luftkrigen siste uke er den store landsettingsoperasjon i Holland, som kunne gjennomføres så å si uten tap, et talende vitnesbyrd om de alliertes overlegenhet i luften. Også bombingene fortsetter i samme målretning som før, og i de tilfeller da det tyske jagervåpen overhodet går på vingene, blir det tilføyd uerstattelige tap.

I det fjerne østen er uken preget av to store begivenheter, den amerikanske landgang på Palau og Molukkene og gjenopprettelsen av kontakt mellom kinesiske tropper i Nord-Burma og Yunnan.

Finnland har fått en mildere fred enn vel de fleste hadde ventet. Grensene fra 1940 blir fortsatt gjeldende, bortsett fra at russerne vil ha Potsamo og bytter ut Hangö med Porkkala-odde (i nærheten av Helsinki), som skal leies ut til russiske militæranlegg i 50 år. Bortsett fra at finnene skal stille en del flyplasser til disposisjon under resten av krigen, slinger de oppkøpsjon, og erstatningene er redusert fra 600 millioner dollars i mars til 300 millioner nå. Situasjonen med de tyske tropper i Nord-Finnland er ennå uklar, men man må forutsette at hvis ikke tyskerne i største hast trekker seg nå, vil de bli angrepet av finske styrker som er underveis nordover.

NORGE S NYTT.

Prisdirektor Bjerheim har fått Hagelins tilgivelse og er kommet seg bra etter sitt opphold i fyllerresten. Men nå er det økonomien som svikter. Han er derfor begynt å finansiere sine utskielser fra de fond som direktoratet har opprettet i prisutjevningssyemed. Som stråmann bruker han sin svirebror nazipampen grosserer Gunder H. Kjøp. Det var en sjekk på kr. 30.000 i forrige uke som fikk begeret til å flyte over for den fuktige prisdirektor. En av direktoratets kontorsjefer alarmerte Riksrevisjonen og svindelen kom for en dag. Vil Hagelin denne gang

... de ...
Hjerheim? *

Trafikkasjef i Telegrafstyret og bergstet H. Kamp, Knut Knutsen Fiane, ble skutt i Majorstuveien torsdag morgen. -

Forleden ble 1.500 tonn dynamitt stjålet i Honefoss, og tyskerne erklarte byen i unntagelsestilstand. Redaktør Filseth i Ringerikes Blad ble skutt da han ferdedes ute i den tid det var forbudt. Fire andre ble også skutt. Unntagelsestilstanden ble opphevet torsdag morgen. -

NYHETENE TORS DAG.

Vestfronten. Det meldes fra det allierte hovedkvarter at den store omringningsmanøvre mot Siegfriedlinjens nordlige flanke utvikler seg i et stadig hurtigere tempo. Avdelinger fra 2. britiske arme har etter et lynstøt tvers gjennom Holland nådd Rhinen og Rhindeltaet på en 60 km bred front. Det raste onsdag forbitrede kamper om de viktigste overganger over Rhinen, og torsdag ble det meldt at allierte tropper har satt overhaal den sydlige forgrening av Rhinen, og at tropper fra 2. britiske arme har besatt broen ved Nijmegen intakt. Det sies at denne arme har fått føling med de luftbårne tropper i Arnhem. Samtidig med briternes frontalangrep har amerikanernes luftinfanteri satt over elva i ferger og trenger fram på den andre siden for å komme tyskerne i ryggen. Det foregår framdeles kamper i og rundt Nijmegen, men de alliertes overlegenhet er helt overveldende. Den allierte korridor fra den hollandske grense til Nijmegen utvides stadig til tross for sterk motstand. Onsdagens nyheter ble betegnet som de beste siden invasjonssdagen, og de allierte styrker i Rhindeltaet forbereder det ventede allierte framstøt fram over slettene ved Münster og Osnabrück; disse sletter er ypperlig egnet for pansertropper og fører rett østover mot Berlin. Britiske speiderfly rapporterer onsdag at store tyske tropestyrker ferges over Rhinen i traktene ved Düsseldorf. Det allierte flyvåpen har innledet masseangrep mot de fiendtlige evakueringsprammer som er samlet i Rhindeltaet for å skipe over de tyske troppene. Bresjen i Siegfriedlinjen N for Aachen utvides hurtig, og 1. amerikanske arme utnytter hurtig det overtak de har fått. General Hodge har nett innbitt tysk motstand ved Düren, som ligger 35 km fra Köln, og her foregår et stort slag hvis utgang sannsynligvis kommer til å avgjøre Kölns skjebne. Langs Moselle er store fiendtlige styrker låst fast. I S har amerikanerne fortsatt framgang på avsnittet N og V for Belfort. Garnisonen i Brest har overgitt seg; 40.000 fanger ble tatt. Middelsstore amerikanske bombefly har rettet et kraftig angrep mot jernbanestasjoner i Trier. - De allierte har tatt over en halv million fanger siden landingen i Frankrike. - Britiske og amerikanske offiserer som oppholder seg i de besatte deler av Tyskland skriver: Ingen kan være i tvil om at de allierte mente det alvorlig da de uttalte at intet får hindre deres framgang mot Rhinen. Den allierte

administrasjon er hard men rettferdig i de første landsbyer som er besatt. I mange tilfeller er de nazistiske borgermestrene flyktet sammen med de tyske tropper. Nye borgermestere er innsett, som bestemmer i lokale saker, men Eisenhowers proklamasjon blir lest for dem, og de må sverge å gjennomføre hans ordre. Ingen tyskere får bevege seg langs veier som blir brukt til militærtransporter. Maksimum fem personer får lov til å være samlet til politiske diskusjoner. De tyske myndigheter har overlevert til de allierte tyske soldater i sivil og andre som var hjemme på permisjon. Soldater som ikke melder seg innen en viss tid risikerer å bli skutt.

Østfronten. Under dobbeltoffensiven i Estland og Latvia velter sovjettroppene østover som en flodbølge. Hele den tyske front i randstatene er i ferd med å bryte sammen, og kampene raser praktisk talt hele veien fra V for Narva til sydenden av Rigabukten. Tyskerne er i en lite misundelsesverdig stilling etter at deres forsvarsstillinger er smadret, og de kan ikke holde noen stilling i lengere tid. Russernes hensikt er tydeligvis å rydde randstatene før de utvider sin offensiv i S. I store områder mellom Øst-Preussen og Karpatene hersker en illevarslende stillhet, som tyskerne har lært å frykte nesten mer enn selve kampen. V for Narva har russerne under sitt stormløp mot Tallinn avansert 70 km i løpet av tre døgn. En annen støtkile trenger fram lenger S, N for trafikkknutepunktet Tartu (Dorpat), på jernbanen Tallinn-Riga, og har brutt igjennom de tyske stillingene på en 120 km bred front i 70 km's dybde. Så å si hele vestsiden av Peipussjøen er rensert for tyskere. Den røde hær har inntatt Jasel på grensen mellom Polen og Slovakia.

Italia. Kesselring overfører store styrker fra vestkysten til østkysten hvor 8. arme står bare 2 km fra Rimini. N for Firenze blir gjennombruddet i Gotherlinjen utvidet.

Balkan. Det ble i går rettet heftige luftangrep mot tyske transportert som skal forberede evakuering av Hellas.

Finnland. Mannerheim har utnevnt en ny regjering hvor høyesterettsjustitiarius Castren er blitt statsminister etter Hakzell, som framdeles er alvorlig syk i Moskva. Fagerholm er utnevnt til sosialminister.

Danmark. Tirsdag gikk en bevapnet tysk styrke til beleiring av Amalienborg, hvor den danske konge oppholdt seg. Dansk politi forsvarte slottet, og under de kamper som fulgte ble flere tyskere såret. Tyskerne trakk seg tilbake og erklarte at aksjonen skyldtes en misforståelse. Generalstreiken slutter torsdag. Det danske politi er oppløst og alle politistasjoner besatt. Gestapo, SS og Schalbourghkorpset har bemannet politistasjonene. 1.700 politimenn ble onsdag sendt til konsentrasjonsleir i Tyskland.

England. Flyvende bomber kom i natt over England. Det meldes om skade på liv og eiendom.

Belgia. Kong Leopolds bror, prins Charles er utnevnt til regent i Belgia.